

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/241

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/11648
Karar No. 2021/16012
Tarihi: 01/12/2021

- **SAVUNMA HAKKI**
- **HUKUKİ DİNLENME HAKKI**
- **AÇIKLAMA VE İSPAT HAKKI**
- **BİLDİRİLEN TANIKLARIN DİNLENME-MESİNİN HUKUKİ DİNLENİLME HAKKININ İHLALİ NİTELİĞİNDE OLDUĞU**

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı, Milli Savunma Bakanlığı'na ait ...'na devredilen askeri hastanelerden .../ Etimesgut Askeri Hastanesinde yemek yapım dağıtım ve dağıtım sonrası işinde Koordinatör -Aşçıbaşı olarak ve ilk kez fiilen 31.01.2005 tarihinde o zamanki ismi Tam ... Hazır Yemek İkr. Org. Gıda San. ve Tic. A.Ş.'de çalışmaya başlayan müvekkilinin haksız ve geçersiz bir şekilde alt işveren iflası nedeniyle işten çıkartıldığı 30.06.2016 tarih mesai saati bitimine kadar aralıksız çalıştığını, davalı işverenin alt işverenin iflasından sonra davacı ve arkadaşlarını işyerine kabul etmediğini, hak etmiş olduğu tazminat ve işçilik alacaklarının ödenmesi konusunda davalıdan talepte bulunmasına rağmen kendisine herhangi bir ödeme yapılmadığını, İş Kanunu uyarınca asıl işveren-alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerden başka, davacının tazminatları ve her türlü işçilik alacağının ödenmesinden alt işverenle birlikte sorumlu olduğunu, davalı işverenin Mayıs 2016 - Haziran 2016 dönemlerine ilişkin iki aylık ücretlerinin ödemediğini, davacının Bilkent Entengre Sağlık Kampüsü Koordinatör- Aşçıbaşı olarak saat 03.20- 21.30 saatleri arasında fazla çalışmış olduğunu, yine Etimesgut

Hava Hastanesinde 2015-2016 döneminde de Koordinatör- Aşçıbaşı olarak saat 07.30-23.00 saatleri arası fazla sürelerle çalıştırıldığını, dini bayramların tüm günleri de dahil olmak üzere ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştırıldığını, karşılığının ödenmediğini, askeri hastanelerde ve daha önce de normal dönemlerde çalıştığı zamanlarda hep 07:30-23:00 saatleri arasında fazla sürelerle çalıştığını ileri sürerek fazla mesai ve ulusal bayram genel tatil günleri ücretlerinin hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Bakanlık cevap dilekçesi sunmamıştır.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın reddine karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu gerekçesiyle, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz Başvurusu:

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyumsuzluğa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, taraflar arasındaki sözleşmeye, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre, davacı vekilinin aşağıdaki bendin dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2-Davada hukuki dinlenilme ve savunma haklarının kısıtlanıp kısıtlanmadığı hususu uyumsuzluk konusudur.

Savunma hakkı Anayasa'mızın hak arama hürriyeti başlıklı 36. maddesinde "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." düzenlemesi ile açıkça hüküm altına alınmıştır.

İddia ve savunma hakkı, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun hukuki dinlenilme hakkı başlıklı 27. maddesi ile usul hukukumuzda yansıtılmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında davanın taraflarının kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip oldukları belirtildikten sonra maddenin ikinci fıkrasında bu hakkın "açıklama ve ispat hakkı"nı da içerdiği vurgulanmıştır.

Davanın taraflarının usul hukuku hükümlerine aykırı olarak açıklama ve ispat hakkını kullanmalarının kısıtlanması, iddia ve savunma hakkının kısıtlanması sonucunu doğurur.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27. maddesinde yer bulan “Hukuki Dinlenme Hakkı” gereğince davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenme hakkına sahip olup, bu hakkın yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içermektedir.

Mahkeme, iki tarafa eşit şekilde hukukî dinlenme hakkı tanıyarak hükmünü vermektedir.

Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukukî dinlenme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak, hukukî dinlenme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir. Bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarıncaya gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir.

Bu kapsamda hukuki dinlenme hakkı, bilgilendirme/bilgilendirme, açıklama yapma, yargı organlarıncaya dikkate alınma ve kararların gerekçeli olması gibi hususları içerdiği açıktır. Bilgilendirme hakkı, yargılamanın içeriğine dair tam bir bilgi sahibi olmanın yanında gerek karşı tarafın gerekse de yargı organlarının dosya içeriğine yapmış oldukları işlemleri öğrenmelerini kapsar. Bilgilendirme/bilgilendirme hakkının etkin biçimde kullanılabilmesi için gönderilecek tebligat ve davetiyelerde kanunda öngörülmüş şekil şartlarına sıkı sıkıya uyulması gerekmektedir. Ayrıca bu hak sadece davanın başındaki iddia ve savunmalar açısından değil yargılamanın her aşamasında dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda devam eden bir yargılamada, tarafların açıklamaları için bilgilendirme yeterli olmayıp yargılamada yer alan diğer kişilerin (tanık, bilirkişi gibi) açıklamaları açısından da önemlidir. Bilgilendirme hakkının usulüne uygun kullanımı ile tarafların haklarında öğrendikleri isnat ve iddialara karşı beyanda bulunabilme, davaya yönelik bilgi ve belge verebilme yani açıklama yapma hakkı da hukuki güvenceye bağlanmaktadır. Böylece davanın her iki tarafına eşit şekilde açıklama yapma hakkı tanınması ile adaletin görünür kılınması sağlanacaktır. Açıklamada bulunma hakkı, tarafların, yazılı veya sözlü şekilde iddia ve savunmalara karşı itirazda bulunabilme, davaya ilişkin beyanda bulunmalarını sağlar.

Somut olayda; davacı ...'ın tanık listesi verdiği ve dört tanık bildirdiği, bu tanıklarından ikisine tebligat çıkarıldığı ve dinlendiği, diğer iki tanığa ise tebligat çıkarılmadığı ve dinlenmediği, dinlenen tanıklarının beyanlarının davacının ... Bilkent Entegre Sağlık Kampüsü Yapım ve İşletim işindeki çalışmasına ilişkin olduğu, davacının çalışmasının diğer dönemlerine ilişkin bir beyanlarının bulunmadığı, bu nedenle Mahkemece Bilkent' te Şehir Hastanesi yapım işinin yap-

işlet-devret modelinde yapıldığı, davalı Bakanlığın ihale makamı olduğu ve davacının çalışmasından bir sorumluluğu bulunmadığı, diğer dönemlere ilişkin tanık beyanı da olmadığından davanın reddine karar verildiği, Bölge Adliye Mahkemesince verilen karara yönelik davacı istinaf taleplerinin esastan reddine karar verildiği görülmüştür. Mahkemece verilen Bilkent Şehir Hastanesi yapım işinin yap-işlet-devret modelinde yapıldığı, davalı Bakanlığın ihale makamı olduğu ve davacının bu inşaatla çalışmasında Bakanlığın bir sorumluluğu bulunmadığı yönündeki kabulü yerindedir. Ancak davacının bildirdiği diğer iki tanık dinlenmeden ve davacının 2005-2016 yılları arasında geçtiğini iddia ettiği Bilkent Şehir Hastanesi yapım işi dışında kalan çalışmaları yönünden fazla mesai yapıp yapmadığı hususunda araştırma yapılmadan karar verilmesi hukuki dinlenilme hakkının ihlalidir. Zira davacı delil listesinde tanık deliline dayanmış, yargılama sırasında da bu delilinden vazgeçmemiştir. Mahkemenin de Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 241. maddesi gereğince tanıkların bir kısmının dinlenilmesi ile ispat edilmek istenen husus hakkında yeter derecede bilgi edinildiğinden geri kalan tanıkların dinlenilmemesi yönünde verdiği bir kararı da bulunmamaktadır. O halde davacının bildirdiği bu tanıkların da Hukuk Muhakemeleri Kanununun 241. madde hükmü de gözetilmek suretiyle usule uygun şekilde dinlenmek suretiyle varılacak sonuca göre bir hüküm kurulması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiş, bu sebeple kararın bozulması gerekmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgilie iadesine, 01/12/2021 tarihinde oybirliği ile karar verildi.